

Natuurbeschermingswet-vergunning al jaren hoofdpijndossier

Varkenshouders dralen met natuurwet

Overheden, adviseurs en ondernemers worstelen al jaren met de uitvloeiselen van de Natuurbeschermingswet. Groeiende varkenshouderijbedrijven in de buurt van een beschermd natuurgebied, moeten een Natuurbeschermingswet-vergunning aanvragen. Slechts een handvol ondernemers heeft zo'n vergunning inmiddels bemachtigd.

„Juridisch gezien is de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) een gedrocht. Dat maakt uitvoering erg lastig”, stelt Bert Lowijs, adviseur in dienst van LTO Noord Advies in Zwolle. „De wet is vooral een Nederlandse vertaling van Europese richtlijnen om kwetsbare natuur te beschermen. Je kunt je afvragen of we daarmee in Nederland niet te ver zijn doorgeschoten.”

De Nb-wet 1998 is in werking getreden op 1 oktober 2005. De wet regelt de bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) en beschermde natuurmonumenten. In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden aangewezen.

Voorlopige vrijstelling

De relatie tussen varkenshouderijbedrijven en de Nb-wet uit zich vooral op het terrein van de ammoniakemissie. Voor vrijwel alle Natura 2000-gebieden geldt dat de neerslag (depositie) van ammoniak op het gebied niet mag toenemen. Dit heeft gevolgen voor ammoniakuitstotende veehouderijbedrijven in de regio rondom zo'n natuurgebied. Varkenshouderijbedrijven die invloed uitoefenen op de berekende ammoniakdepositie op een Natura 2000-gebied moeten beschikken over een zogenoemde Nb-wet-vergunning. Bestaande bedrijven zijn voorlopig vrijgesteld van deze vergunningplicht. Bij uitbreiding moet het bedrijf wel over een Nb-wet-vergunning beschikken.

De Rijksoverheid heeft de uitvoering van de Nb-wet 1998 neergelegd bij de provinciale overheden. Het is dus aan de provincies om beleid te maken waarmee ze Nb-vergunningen kunnen afgeven. De afgelopen jaren hebben ze diverse pogingen gedaan om dat mogelijk te maken, maar dat was tot nu toe weinig succesvol. Meerdere keren haalde de Raad van State een streep door het gepresenteerde beleid.

Vooraf varkenshouders in de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Overijssel ondervinden hier last van. Deze provincies zijn rijk aan zowel varkenshouderijbedrijven als Natura 2000-gebieden waardoor een groot percentage varkenshouders in deze provincies met de Nb-wet te maken heeft.

Uitgebreid

Sinds de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet in 2005 hebben diverse varkenshouders die onder de werkingssfeer van de wet vallen, hun bedrijf uitgebreid met een geldige bouw- en milieuvergunning. Toch hebben deze varkenshouders een probleem met de Nb-wet omdat 'bestaand gebruik' volgens

deze wet overeenkomt met de bedrijfssituatie zoals die was op 7 december 2004. Bedrijven die nu meer ammoniak uitstoten dan eind 2004 zijn dus formeel in overtreding. In de provincies Gelderland en Overijssel proberen de overheden dit probleem op te lossen in de zogenoemde beheerplannen die voor ieder Natura 2000-gebied in de maak zijn. „Daarmee zouden alle bedrijfsuitbreidingen tussen december 2004 en 1 februari 2009 in één klap kunnen worden gelegaliseerd”, weet Lowijs.

Ammoniakdepositiebank

In de provincie Noord-Brabant is sinds enkele maanden een ammoniakdepositiebank actief. Varkenshouders die hun bedrijf uitbreiden en daarmee de ammoniakuitstoot verhogen, kunnen een beroep doen op de bank om toewijzing van ammoniakrechten. Deze rechten zijn afkomstig van gestopte veehouders die een bedrijf hadden dat ammoniakdepositie veroorzaakte boven hetzelfde natuurgebied als waarmee de uitbreidende varkenshouder te maken heeft. Het doel van de Brabantse ammoniakbank is om te voorkomen dat het recht op ammoniakproductie een economische waarde krijgt en daardoor een kostenpost voor veehouders wordt.

De provincie Noord-Brabant heeft toegezegd dat varkenshouders zich niet druk hoeven te maken over uitbreidingen die ze hebben gerealiseerd tot mei 2010. „De provincie wil met hulp van de ammoniakdepositiebank met terugwerkende kracht regelen dat de toegenomen ammoniakproductie van gegroeide bedrijven wordt weggestreept tegen de weggelaten ammoniakproductie van stoppers”, zegt Gieljan van Iersel van Exlan Consultants in Veghel. „Dat lijkt een moeilijke puzzel. Ik hoop dat de provincie daar goed uit komt.” Van Iersel heeft inmiddels voor een aantal varkenshouders met groeiplannen een melding gedaan bij de provincie. „We merken ook dat veel varkenshouders terughoudend zijn om een Nb-wet-vergunning aan te vragen. Ze zijn cynisch omdat het beleid al diverse keren is veranderd.”

Betaalde rechten

Ook de provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht werken inmiddels plannen uit voor een ammoniakbank. Vooruitlopend daarop zijn varkenshouders zelf al begonnen met het benaderen van stoppende collega's om ammoniakdepositierechten over te nemen. In tegenstelling tot wat beleidsmakers en belangenbehartigers graag zien, betalen ondernemers hier inmiddels grif voor.

Volgens adviseur Lowijs is het niet verstandig om de Nb-wet te negeren. „Heel belangrijk is om te weten waar je staat met je bedrijf. Probeer in beeld te krijgen wat de eventuele invloed is van jouw bedrijf op Natura 2000-gebieden. Hoewel de Nb-vergunning al jarenlang een hoofdpijndossier is, moet je op zoek naar een aspirientje als je verder wilt met je bedrijf.”

Lowijs stelt vast dat veel varkenshouders zich nog niet druk lijken te maken over de gevolgen van de Natuurbeschermingswet.

PAS

De desinteresse van veehouders wat betreft de Nb-wet, is mogelijk te verklaren door de grote onduidelijkheden die het overheidsbeleid op dit terrein al jarenlang in zich herbergt. En daar komt voorlopig nog geen einde aan. Onlangs liet staatssecretaris Henk Bleker van het ministerie van ELI aan de Tweede Kamer weten dat hij nog minstens een jaar extra nodig heeft voor het uitwerken van de zogenoemde Programmatische Aanpak Stikstof ofwel PAS.

Het voormalige ministerie van LNV nam het initiatief tot de PAS met als doel om de vergunningverlening rond de Natura 2000-gebieden vlot te trekken. De PAS is gericht op het geleidelijk verminderen van de stikstofdepositie op de natuurgebieden. Dit moet ruimte bieden aan individuele bedrijven om zich te ontwikkelen.

Meer ontwikkelruimte

Het verminderen van de stikstofdepositie op de kwetsbare gebieden zou ook op andere manieren kunnen dan via het principe van salderen, waarmee de eerdergenoemde ammoniak-depositiebanken werken. In aanloop naar de PAS, gaan beleidsmakers aan de slag met het opnieuw doorrekenen van de uitgangspunten die de overheid nu gebruikt om de stikstofdepositie op de betreffende gebieden vast te stellen. Dat zou tot meer ontwikkelruimte voor bedrijven kunnen leiden. Ook komen er via de PAS mogelijk nieuwe instrumenten in beeld waardoor veehouders meer ruimte krijgen.

„Het is prijzenswaardig dat staatssecretaris Bleker wil uitzoeken of alle cijfers kloppen”, zegt adviseur Lowijs. „Hierdoor zal het nog minstens tot begin 2012 duren voor varkenshouders in de buurt van Natura 2000-gebieden duidelijkheid krijgen over hun ontwikkelingsruimte. ■

‘Je moet op zoek naar aspirientje als je verder wilt’

Bert Lowijs (LTO Noord)

 Reageren?
b.kleinswormink@pigbusiness.nl